

les — og deri forekommer det mig dog, at det ærede Medlem maatte være enig — at naar man her skulde have et Udtryk, som dog til en vis Grad maatte siges at være et mere fuldkomment Udtryk for Folkemeningen, da maatte man søge det i et samstemmende Udtryk for Anskuelserne i begge de to Thing, som efter Grundloven danne det danske Folks Repræsentation. Jeg tror dog, at denne Sætning skal det ærede Medlem ikke kunne røre ved eller omstyrte, thi det er vor Forfatnings Grundvold, at der maa tages Hensyn ikke blot til, hvad der til en vis given Tid vinder et vist Flertal i det ene Thing, men til, hvad der fremtræder som Flertallets Mening i begge Thing. Dette er ligefrem en nødvendig Følge af Forfatningen, idet de to Thing ifølge den ere lige stillede. Jeg tror derfor, at det ærede Medlems hele lange Udtalelse om, hvad det „bløde og bøjelige danske Folk“ skulde have fundet sig i gennem de 25 Aar, havde meget lidt at betyde, og jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem er kaldet til lige overfor mig at forklare, hvorledes det danske Folk har benyttet sin konstitutionelle Ret i disse 25 Aar. Det ærede Medlems Indtræden i det konstitutionelle Liv falder jo en Del senere end min Indtræden, saa at jeg vel kender denne Benyttelse noget fuldstændigere end han, og jeg har ikke blot ifølge min Stilling som Minister, men ogsaa ifølge min Stilling som Repræsentant for Folket ligesaa god Ret som han til at udtale min Mening i den Henseende og Ret til at modsigte de Resultater, som han vilde udbrage af den Erklæring, han nu kom med. Jeg kan i Øvrigt ganske henholde mig til, hvad jeg har udtalt til det ærede Medlem for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds (Bajer).

J. A. Hansen: Jeg afholder mig i Reglen fra at komme ind paa theoretiske Undersøgelser af, hvad der er Folkets Mening og ikke er Folkets Mening. Den Slags Undersøgelser kunne have deres Interesse i en vis Henseende, men jeg tror ikke, at de have nogen praktisk Betydning under Forhandlingen af den foreliggende Sag. Jeg mener, at, hvad der er Folkets Mening, skal fremgaa af Folkets virkelige Opdræden, hvad det skal dømmes, og da holder jeg mig overbevist om tvivls alle theoretiske Undersøgelser, at Folket, hvor det kaldes til at fælde en Dom, vil vide at gaa den Vej, som det anser for at være den, som dets Mening byder den at gaa. Jeg skal derfor ikke indlade mig paa den Slags Undersøgelser. Det er en Selvfølge, at jeg egentlig aldrig har kunnet vente at samstemme med den høitærede Minister i dette Spørgsmaal, og for hvert Aar, der er gaaet indtil denne Dag, ere vi komne milevidt længere fra hinanden, saa at det vil være umuligt at komme til Enighed om dette Spørgsmaal, theore-

tisk set. Jeg skal yde den ærede Minister den Anerkendelse, at han havde Ret til at sige, at ingen foregaaende Minister, har ført den foreliggende Sag saa vidt som han. Dette er fuldkomment sandt; men paa den anden Side er det jo et Spørgsmaal, om ikke Sagen efter den Maade, hvorpaa han har ført den, og navnlig efterat den ulykkelige Kirkekommission har været nedsat, havde staaet bedre, naar Ministeren ikke havde ført den saa vidt, som han har. Derfor Sagen, havde staaet uafhængig af denne Kommissions Indvirkning og altsaa uafhængig af den ærede Minister som Formand i Kirkekommissionen, saa er det min Mening, som jeg før har udtalt, at saa kunde vi lettere være komne til en Overenskomst med Ministeren, end vi nu kunne vente at komme til en saadan. Den ærede Minister kom stadig tilbage til, at han er gaaet ind paa mange og — jeg kan ogsaa sige — vigtige Punkter i Loven, men han glemmer at tilføje, at de to Hovedpunkter, dem, som vi netop have stillet frem som Hovedpunkter fra den første Begyndelse af, da denne Sag kom frem for Rigsdagen under en tidligere Minister, har netop den ærede Minister ikke villet indlade sig paa. Men saalænge Sagen staaer saaledes, at Kultusministeren ikke vil gaa med til en Lov, der hviler paa disse to Hovedpunkter, kan det sandelig ikke nytte noget, at man gaar til at afskaffe Øffring og til at sælge noget Præstegaards hartkorn, thi det er, saa vigtigt det end kan være, dog det mindre Vigtige ligeoverfor disse Hovedpunkter. Saaledes staaer Sagen, og det forundrede mig at høre, at den ærede Kultusminister kunde sige, at han beklagede, at man ikke lod Sagen gaa til Landstinget. Saaledes kunde jeg i alt Fald ikke opfatte hans Udtalelser ved 1ste Behandling, og jeg ved heller ikke, hvorvidt den ærede Minister har nogenformelt Udset til der at gennemføre Loven paa en saadan Maade, at han vilde tage imod den og kunde faae Folkethinget med sig. Dette anser jeg for en ren Umulighed. Naar den ærede Minister mente — jeg giver ham Ret i, at vi ikke skulle gaa saa langt tilbage, som stet er —, at der var kommet Noget imellem, som vi skulde blive staaende ved, nemlig, at vi i sidste Samling kom saa langt, at der blev nedsat et Fællesudvalg, og at dette fremkom med sin Indstilling, saa glemmer han, at der senere er kommet noget Andet imellem, nemlig Folkethingssalgene den 20de September f. A. Dette er Noget, der er kommet senere, og det har visse en stor Betydning; det har efter min Opfattelse en ganske overordenlig større Betygning, end det synes, at Ministeren vil tillægge det. Det er det sidste Moment, der er kommet til, og det støtter netop den Anskuelse, som Forslagsstillerne have, at vi maa holde paa de to Hovedpunkter, hvorpaa vi stadig have forlangt, at en saadan Lov maa hvile, for at vi skulle kunne gaa ind paa den.